

Nr 21.

Ankom till riksdagens kansli den 23 mars 1943 kl. 5 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen den 12 december 1941 (nr 925) om reglering av förbrukningen av elektrisk kraft och gas.

Genom en den 5 mars 1943 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 102, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga följande vid propositionen fogade förslag till

L a g

om fortsatt giltighet av lagen den 12 december 1941 (nr 925) om reglering av förbrukningen av elektrisk kraft och gas.

Härigenom förordnas, att lagen den 12 december 1941 om reglering av förbrukningen av elektrisk kraft och gas, vilken gäller till och med den 30 juni 1943, skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1944.

Lagen den 12 december 1941 (nr 925) om reglering av förbrukningen av elektrisk kraft och gas gäller till och med den 30 juni 1943. Enligt lagen må, därest tillgången på elektrisk kraft ej förslår att tillgodose behovet därav, Kungl. Maj:t eller efter Kungl. Maj:ts bemyndigande statens bränslekommission meddela föreskrift om kraftens fördelning mellan förbrukarna samt om användningen i övrigt av tillgänglig kraft. Vad sålunda stadgats skall äga motsvarande tillämpning beträffande gas. För att lagens materiella bestämmelser skola träda i tillämpning erfordras, enligt 1 §, särskilt förordnande därom. Sådant förordnande må meddelas vid krig eller krigsfara, vari riket befinner sig, eller eljest under utomordentliga, av krig föranledda förhållanden. Förordnande meddelas av Kungl. Maj:t med riksdagens samtycke, dock att, när riksdagen ej är samlad, provisoriskt förordnande må meddelas av Kungl. Maj:t ensam. Sedan 1941 års riksdag enligt skrivelse nr 503 lämnat samtycke i förenämnda hänseende, har Kungl. Maj:t genom kungörelse den 12 december 1941, nr 926, förordnat, att ifrågasvarande bestämmelser tills vidare skola äga tillämpning.

Efter framställning från bränslekommissionen har Kungl. Maj:t den 22

maj 1942 *dels* uppdragit åt kommissionen att, i enlighet med av Kungl. Maj:t meddelade närmare föreskrifter, förbereda genomförandet av sådan reglering av förbrukningen av elektrisk kraft, som avses i förenämnda lag, *dels ock* utfärdat kungörelse (nr 260) angående förberedande åtgärder för en dylik reglering.

Med stöd av omförmälda lag har Kungl. Maj:t sedermera utfärdat kungörelse den 16 oktober 1942 (nr 821) angående reglering av förbrukningen av elektrisk kraft för industriella ändamål. Enligt nämnda kungörelse, som trätt i kraft den 28 oktober 1942, äger bränslekommissionen att i den mån sådant påkallas av bristande tillgång på elektrisk kraft, meddela föreskrift, som i lagen avses, angående inskränkning i förbrukningen av elektrisk kraft vid industriell eller därmed jämförlig anläggning, vid vilken sådan kraft användes för annat ändamål än för belysning, samt om användningen i övrigt av tillgänglig kraft vid dylik anläggning.

I detta sammanhang må erinras om att Kungl. Maj:t redan tidigare utfärdat kungörelser den 22 augusti 1941 (nr 704) angående inskränkning i rätten att använda elektrisk kraft för ånggenerering samt den 24 oktober 1941 (nr 820) angående inskränkning i rätten att använda elektrisk kraft för uppvärmning av byggnad, m. m. Enligt den förstnämnda kungörelsen får elektrisk kraft användas för alstrande av ånga i därför avsedd panna endast i den utsträckning och under de villkor, som av bränslekommissionen eller å dess vägnar bestämmas. Enligt kungörelsen nr 820 får elektrisk kraft endast i den utsträckning och under de villkor, som av bränslekommissionen eller å dess vägnar bestämmas, användas för uppvärmning av byggnad, för beredning av varmvatten med för sådant ändamål särskilt inrättad varmvattenberedningsanordning, för belysning av skyltfönster och ljusreklam samt för gatu- och vägbelysning och annan belysning utomhus. Vidare äger enligt sistnämnda kungörelse bränslekommissionen, i den mån så finnes erforderligt för åstadkommande av begränsning av förbrukningen av elektrisk kraft, meddela föreskrift om sänkning av spänningen på ledningar och nät för distribution av sådan kraft. — I samband med ikraftträdandet av kungörelsen den 16 oktober 1942 trädde kungörelserna av den 22 augusti 1941 och den 24 oktober 1941 ur tillämpning i vad de hade avseende å användning av elektrisk kraft vid industrieanläggning; de å nämnda båda kungörelser grundade inskränkningarna i rätten att förfoga över elektrisk kraft skulle därefter, vad beträffar sådan anläggning, i stället gälla på grund av föreskrift, som utfärdades av bränslekommissionen under återopande av kungörelsen den 16 oktober 1942.

Med stöd av kungörelsen den 16 oktober 1942 och då det med hänsyn till vattentillgången i kraftmagasinen befanns nödvändigt förordnade bränslekommissionen (cirkulär nr 172) om ransonering av elektrisk kraft för industrien från och med den 28 oktober 1942. Ransoneringen omfattade hela landet med undantag av det s. k. Nordblocket och nordligaste delen av

det s. k. Hammarforsblocket. Med anledning av den osedvanligt rikliga nederbörd, som inträffade omkring månadsskiftet oktober—november 1942, kunde kommissionen redan den 3 i sistnämnda månad meddela allmän dispens från industriransoneringsen. Nämnda ransoneringsen har därefter icke behövt åter sättas i kraft; ransoneringsen har i stället från och med den 1 mars 1943 helt upphävts.

För närvarande gälla vissa restriktioner beträffande användandet av elektrisk kraft för ånggenerering. De förut omtalade inskränkningarna i rätten att använda elektrisk kraft för uppvärmning av byggnad m. m. har bränslekommissionen — efter att tidigare hava meddelat dispens från desamma — förklarat skola från och med den 1 mars 1943 upphöra att gälla.

I fråga om förbrukningen av gas har hittills icke befunnits nödigt att verkställa någon reglering.

I propositionen anför *föredraganden*, statsrådet Domö, att under rådande förhållanden behov av en lagstiftning av förevarande slag alltjämt föreligger samt att lagens giltighetstid därför torde böra förlängas, förslagsvis till och med den 30 juni 1944.

Lagrådet har lämnat det upprättade lagförslaget utan erinran.

Utskottet. Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och får alltså hemställa,

att förevarande proposition, nr 102, måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 23 mars 1943.

På första lagutskottets vägnar:

K. SCHLYTER.

Vid detta ärendes behandling hava närvarit
från första kammaren: herrar *Schlyter*, *Gärde*, *Karl Emil Johanson*, *Branting*,
Brandt, *Ahlkvist*, *Verner Andersson* och *Lindblom*;

från andra kammaren: herrar *Lindqvist*, *Hedlund* i Östersund, *Ryberg*, *Olsson*
i Mellerud, *Berg*, *Björöling*, *Lindberg* i Stockholm och *Birke*.